

բարեկամութեան կարելի է այդքան գովութիւն տալ ում եւ իցէ: Մի՞թէ, կասէր, Խալիպեան իշխանը արժանի է այդքան եւ այդքան շնորհակալութեանց: Պատասխանեցի թէ բարերար մարդուն չար ասելը՝ այնքան ցածրութիւն է, որքան արդար մարդուն՝ գող անուանելը: ձմարտութիւնը պէտք է լինի մեր կշիռքը, եւ այդ կշիռքով մենք պարտական եմք կշռել եւ դատել ամենայն բանը:

Որովհետեւ որքան եւ ծուռ դատենք, ժամանակը՝ այդ անաչառ եւ արդար դատաւորը՝ կը յայտնէ ուշ կամ կանուխ մեր ստուծիւնը, եւ մենք կմամք լի ամօթով. ճշմարտութիւնը իւրի նրման միշտ կելլէ ջրին երեսը: Ես շատ լաւ գիտեմ ընդհանուր կամ Հայոց պատմութենէն՝ որ այսպիսի ականաւոր մարդոց արժանաւորութիւնը ըստ մեծի մասին կիմանան յետ մահուանէն. բայց ո՞րքան ախորժ եւ սիրելի է, եթէ բարերար մարդը իրեն բարերարութեան շնորհակալութիւնները ողջութեան ժամանակ վայելէ, եւ այդով եւս առաւել բաջալերուի դէպի ուրիշ բարերարութիւն:

Ներ յօգուտ իւր ազգին: Բայց ափսո՛ս, շա՛տ ունինք մեր ազգին մէջ բաջալերողներ, շա՛տ ունինք մեր ազգի մէջ իրենց ազգակիցներուն յառաջադիմութեանը ուրախացողներ, շա՛տ ունինք ազգասէր եւ ուսեալ մարդոց պատիւը ճանաչողներ. ցաւելով պէտք է խոստովանիմ՝ թէ շատ եւ շատ քիչ են այդպիսի մարդիկ մեր ազգի մէջ: Իրաւի ի՞նչպէս կրնան գնահատել ուրիշի բարերարութիւնը նոքա՝ որոնք չգիտեն թէ ի՞նչ է բարերարութիւնը.... Դարձեալ, ի՞նչպէս գիտնան թէ ի՞նչ է բարերարութիւնը, երբ տիրած է նոցա հոգւովը անձնասիրութիւնը, որ անով նոքա կհեռանան բոլորովին մարդկային ընկերութենէն եւ կփակուին իրենց համար ստեղծած աշխարհին մէջը, ո՛չ ուրիշի ուրախութիւնները զգալով եւ ո՛չ ցաւերը: Այդ վանդակին (խաֆէս) մէջը կանցունեն իրենց առանձնական, խղճալի կեանքը, միայն իրենց պիտոյքը հոգալով, եւ վերջապէս կչորնան անպտուղ ծառերու նման:

(Շարայարութիւն յառաջիկայս.)

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն Հ Ա Ն Ե Լ Ո Ւ Կ .

2.

Երկու կոյր գիտեմ՝ խիստ քաջ զօրավար,

Մէկն առաւ Պօլիս, միւսն էր ռամկավար.

Մէկուն հայրենիքն էր ծովուց դըշխոյ,

Միւսը ջատագով կըսուէր սագերու:

ԱՊՐԻԼԻ ՀԱՆԵԼՈՒԿԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Երեք անգղիացի բանաստեղծներն են Շէֆսփիր, Պայրըն եւ Ուօքր—Սֆօք. իտալացի ազնուականը՝ Փառլինի, իսկ հին ատենի յոյնը՝ Տիրսկոս. ամէնքն ալ կաղ եւ անուանի:

ՀՐԱՄԱՆԱԻ ԳՐԱԲՆՆՈՒԹԵԱՆ. ԻԹԵՂՈՍԻԱ, Ի20 Մայիսի 1863.

ԻՏԱԿԱՐԱՆԻ ԽԱՆԻՍԵԱՆ Ուսումնարանի ազգիս Հայոց.